

KANOPĖNŲ dvarelio sodyba mena „Odės žemaičiams“ autorių Simoną STANEVIČIŲ

Kanopėnų dvarelio sodyboje (adresas: Kanopėnai, Viduklės sen., Raseinių raj.) 1799 m. spalio 26 d. smulkių žemaičių bajorų šeimoje gimė iškilus XIX a. žemaičių bajoriškojo kultūros sąjūdžio veikėjas, istorikas, poetas, folkloristas, pirmasis profesionalus lituanistas filologas, pasakėčios žanro klasikas, knygų leidėjas Simonas Stanevičius (1799–1848). Kanopėnų kaimas yra tarp magistralės Vilnius–Kaunas (už 1 km) ir Žemaičių plento (už 3 km), apie 2 km į pietvakarius nuo kelių Vilnius–Kaunas–Klaipėda ir Viduklės geležinkelio stotis–Plačiuva–Paupys sankirtos.

Stanevičių sodyboje yra išlikęs rašytojo gimtasis namas ir svirnas, čia nuo 1986 m. veikia Simono Stanevičiaus sodyba-muziejus, dabar priklausantis Raseinių krašto istorijos muziejui.

S. Stanevičius labiausiai išgarsino jo parašytos 6 pasakėčios ir odė „Šlovė žemaičių“ („Aukšta daina“). Jis yra parengęs anoniminę XVIII a. lietuvių kalbos gramatiką „Trumpas pamokymas kalbos lietuviškos arba žemaitiškos“, paskelbęs pirmąjį Lietuvoje dainų rinkinį – „Dainos žemaičių“ bei jų melodijas – „Pažymės žemaitiškos gaidos“. Bendradarbiavo su ano metu iškiliais kultūros veikėjais Dionizu Poška (1764–1830), Simonu Daukantu (1793–1864), Jurgiu Pabrėža (1771–1849), grafu, lietuvių kalbos ir raštijos tyrėju, bibliografu Jurgiu Konstantinu Broel Pliateriu (1810–1836), pas kurį

Simonas Stanevičius (1799–1848). Dailininkas nežinomas. Monikos Kazimieraitytės nuotrauka

dirbo ir kuriam netoli Švėkšnos (Šilutės r.) buvusiam Gedminaičių dvare padėjo formuoti ir tvarkyti biblioteką, kurioje buvo apie trys tūkstančiai knygų, dokumentų ir rankraščių. Šiam grafui mirus, 1836–1848 m. gyveno jo brolio grafo Kazimiero Konstantino Broel Pliaterio (1805–1872) dvare Stemplėse. Čia jis 1848 m. kovo 10 d. ir mirė.

S. Stanevičius amžinam poilsiui atgulė Švėkšnos kapinėse. Jo palaidojimo vieta nežinoma, tad netoli įėjimo į šias kapines, simbolinėje kapo vietoje 1984m. pastatytas iš medžio išdrožtas rašytojo atminimui skirtas kenotafas, kurio autorius – skulptorius, tautodailininkas Vytautas Majoras (1930–2006).

Dėl S. Stanevičiaus giminės sodyboje veikiančio muziejaus lankymo rekomenduojama iš anksto susitarti telefonu (numeris + 370 682 45436, kontaktinis asmuo – Klemensas Krolys).

Parengė Gintautas Čižiūnas

Simono Stanevičiaus gimtinės sodybos fragmentai. Vaizdai iš filmo <https://byt.lt/HsWlw>